

עת"א 8906/11/14 - היועץ המשפטי לממשלה נגד שמעון אלמקיס

בית המשפט המחוזי לעניינים מינהליים בבאר שבע

עת"א 8906-11-14

בפני: כב' ס. הנשיא ר. יפה-כ"ץ, אב"ד

כב' השופט א. ואגו

כב' השופט י. צלקובניק

העותב:

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד שולי רוטשילד, פמ"ד

נגד

המשיב:

שמעון אלמקיס

ע"י ב"כ עו"ד רובי גלבוט

פסק דין

ס. הנשיא רוטל יפה-כ"ץ, אב"ד:

1. המשיב מרצה מאסר שמיני לתקופה של 10 שנים בגין ביצוע עבירות של סיוע לרצח בכוונה תחילה וקשירת קשר לפשע. בנוסף, מרצה המשיב מאסר של 26 חודשים (כולל הפעלת שני עונשי מאסר מותנים של 10 ו-6 חודשים) שנגזרו בחופף למאסר האמור, וזאת בגין עבירות של התפרצות לבתי מגורים וגניבה, החזקת סם שלא לצריכה עצמית, נהיגה בזמן פסילה ועוד.

בחלוף שני שלישי מתקופת מאסרו, פנה המשיב בבקשה לשחרור מוקדם על תנאי, ובתאריך 27/02/13 דחתה וועדת השחרורים את בקשתו. עתירה שהוגשה לבימ"ש זה נדחתה אף היא, וזאת ביום 17/04/13.

המשיב ביקש לקיים דיון חוזר בעניינו, ובתאריך 29/10/14 נעתרה וועדת השחרורים לבקשתו לשחרור מוקדם על תנאי, ומכאן עתירת המדינה בפנינו.

יצוין, כי שחרורו של המשיב עוכב עד למתן פסק דין בעתירה.

2. וועדת השחרורים, בהחלטתה להיעתר לבקשת המשיב לשחרור מוקדם על תנאי, ציינה כי אין לתת משקל רב למידעים המודיעיניים שהוגשו בעניינו (הן מטעם השב"ס והן מטעם המשטרה), אם בהיותם שנים ואם בהיותם לא מוצלבים; כי התנהגותו של המשיב בכלא ראויה; כי יתר המעורבים בפרשייה בעטיה נדון המשיב למאסר, שוחררו, בין בהסכמת המדינה ובין בהחלטת הוועדה; כי מסקנות הוועדה הקודמת (מיום 27/02/13) אינה רלבנטית יותר, מאחר ומרבית הסעיפים שצוינו שם אינם קיימים עוד; כי האסיר עבר הליך טיפולי גם בתחום הסמים - תכנית 12 צעדים; כי רש"א הכינה תכנית עבור המשיב; וכי אין כל פסול בכך שהמשיב יועסק על ידי אחד המעורבים בפרשייה בגינה נדון למאסר, במהלך תקופת שחרורו.

3.

ב"כ היועמ"ש סבורה, כי החלטת הוועדה בלתי סבירה ומכאן שדינה להתבטל. לעמדתה, המשיב אינו ראוי לשחרור מוקדם לאור העבירות שעבר וחומרתן; בוודאי שאיננו ראוי להיות משוחרר תחת פיקוחו של מי ששלח אותו לבצע את העבירה בגינה נדון; מעשיו של המשיב בעבר, כמו גם הרשעותיו הקודמות, מלמדים על מסוכנות רבה מאוד מצדו, והוא לא עמד בנטל לסתור חזקת מסוכנות זו; חזרתו המהירה של המשיב אל בין כותלי הכלא, לאחר ששוחרר ממאסרו הקודם בתאריך אוגוסט 2004, מלמדים כי קשה ליתן בו אמון וכי לא למד לקח ממאסרו הקודמים; כי המשיב זכה בעבר לשחרור מוקדם (בשנת 1990); כי גם בעבר טען המשיב ששינה את דרכיו, אך חרף זאת שב לבצע עבירות; כי התנהגותו של המשיב בכלא איננה ראויה; כי לא היה מקום לתת משקל יתר לתוכנית השיקום שהוצגה מטעם המשיב, שכן הקבוצה הטיפולית בה השתתף בין כותלי הכלא, אין בה די כדי לנטרל מסוכנותו לעתיד, ואין בה כדי להוות מענה להתמכרותו רבת השנים לשימוש בסמים; וכי אין בתוכנית רש"א לאיין מסוכנותו.

לעומתה סבור ב"כ המשיב, כי אין מקום להתערב בהחלטת הוועדה בהיותה סבירה ומבוססת על הנתונים שהוצגו בפניה. ב"כ המשיב הדגיש, כי מאז ההחלטה הקודמת של וועדת השחרורים, עבר המשיב הליך שיקומי בין כותלי הכלא, גם בתחום הסמים, ומכאן שעמד בדרישות של הוועדה הקודמת. יתרה מכך, רש"א התגיסה לסייע למשיב; הוא יוצא לחופשות ואיננו מפר את האמון שניתן בו; ושותפיו לעבירה שוחררו בשחרור מוקדם, כאשר בנו של הנרצח איננו עוד בין החיים, כך שגם המסוכנות כלפי המשיב פחתה. הסנגור הדגיש, כי במהלך השנים בהן כלוא המשיב (למעלה מ-9 שנים) עשה כברת דרך, ולמרות שבתחילה היה נתון באגפים סגורים ובהפרדות, כיום הוא אסיר עבודה ואף מועסק במטבח הסגל של האסירים. לעמדתו, המידעים המודיעיניים, שרק פרפרזה מהם הוצגה לעיונו, מדברים על סכסוכים שהסתיימו זה מכבר, וכפי שציינה גם הוועדה, מדובר במידעים שאינם רלבנטיים יותר. אשר למקום העבודה בו אמור המשיב להשתלב, ציין הסנגור, כי אמנם המשיב אמור לעבוד במסעדה השייכת לבתו של עודד פריניאן (אשר נשפט אף הוא בפרשייה בה היה מעורב המשיב), כאשר עודד פריניאן עצמו אמור לעבוד גם הוא במקום זה, אך מדובר במי שהשתקם, הקים עסק לגיטימי ואפילו רש"א רואה בו דמות שיכולה לסייע למשיב. לסיכום, טען הסנגור, כי הוועדה התייחסה כמעט לכל אחת מטענות המדינה ודחתה אותן, ומכאן שאין מקום להתערב במסקנותיה.

4.

הכלל הוא, כי לא קנויה לאסיר הזכות לשחרור מוקדם על תנאי ועליו מוטל הנטל לשכנע, כי יש לשחררו בהתקיים שני תנאים מצטברים: האחד, כי הוא ראוי לשחרור מן ההיבט האישי, ובכלל זה, התנהגותו בכלא ונכונותו להשתקם ולהיטיב דרכיו; והתנאי השני, כי לא יסכן את שלום הציבור במידה וישוחרר, כאשר תנאי זה נותן משקל לאינטרס הציבורי הכללי ונועד להבטיח את בטחון הציבור (סעיף 3 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001, (להלן: החוק)). בגדרה של מסגרת שיקולים זו, מתווה החוק שורה של שיקולים פרטניים שעל הוועדה לשקול, אחד לאחד, בבואה להכריע בשאלת התאמתו של אסיר לשחרור על תנאי. בסעיף 9 לחוק נקבע, כי על הוועדה לשקול, בין היתר, את אופי העבירה שעבר האסיר ואורך תקופת המאסר שנגזר עליו, את הרשעותיו הקודמות והרקע להן, את ההחלטות הקודמות בעניינו, התנהגותו במהלך המאסר, חוות דעת שהוגשו עליו מטעם הגורמים המוסמכים השונים, ונתונים אישיים נוספים הנוגעים אליו. השיקולים המנויים בסעיף 9 הנ"ל, אינם בבחינת רשימה סגורה, כאשר על הוועדה לשקול את מכלול השיקולים הצריכים לעניין, תוך מתן משקל ראוי לכל אחד

מהם (ר' רע"ב 1942/05 **צעלוק נ' מדינת ישראל**, מיום 16/06/05).

כאשר וועדת השחרורים שוקלת את מגוון השיקולים האמורים, עליה לאזן באורח ראוי בין ההיבט האישי לבין ההיבט הציבורי הכללי; בין נסיבותיו האישיות של האסיר לבין עניינו של הציבור להבטיח מפני הישנות עבירות והפרות חוק.

במקרה שבפנינו, משקלם המצטבר של הנתונים הרלבנטיים מביא למסקנה, כי החלטת הוועדה, אשר הורתה על שחרורו של המשיב, חרגה ממתחם הסבירות ולכן אינה יכולה לעמוד. לא רק שהוועדה טעתה בהערכת הנתונים שעמדו בפניה, אלא שאופי העבירות נשוא המאסר הנוכחי, עברו הפלילי המכביד, כאשר בעבר כבר שוחרר פעם על תנאי, התנהגותו של המשיב בכלא, כמו גם התוכנית אליה שוחרר - כל אלה, בשילובם יחדיו, שוללים את האפשרות לשחרר את המשיב שחרור על תנאי.

5. התיק העיקרי בגינו מרצה המשיב את עונש המאסר עניינו, הרשעתו, כאמור, בעבירות של סיוע לרצח בכוונה תחילה וקשירת קשר לפשע. המשיב הורשע, במסגרת הסדר טיעון, בכך שקשר קשר עם אחרים - צחי בן אור, שרון פריניאן ועודד פריניאן (לאחריותו מבקשים לשחרר את המשיב), לרצוח את פנחס בוחבוט.

בעת הרלבנטית, אושפז פנחס בוחבוט בבית חולים "שיבא" בתל השומר, לאחר שנורה בתאריך 15/09/99 על ידי אלמונים. במסגרת הקשר לרצוח את בוחבוט, הגיעו המשיב ובן-אור, בתאריך 25/09/99, בשעה 02:30, לבית החולים בו היה פנחס בוחבוט מאושפז, כאשר הם מצוידים באקדחים ולבושים במדי שוטרים. המשיב ובן-אור שאלו אחות במחלקה היכן שוכב בוחבוט, וניגשו לחדרו בכוונה לרצוח אותו. משזיהו את בוחבוט, ירה בו בן-אור כדור אחד במצחו, על דעתו ובהסכמתו של המשיב, בכוונה תחילה לגרום למותו. המשיב סייע בידו של בן-אור לרצוח את בוחבוט בכך שנכח במקום, כשאף הוא היה מצויד באקדח ולבוש במדי שוטר. כתוצאה מהירי, מת פנחס בוחבוט. לאחר הרצח, עזבו המשיב ובן-אור את המחלקה, תוך שהם מכוונים אקדחים לכיוון בני משפחתו של בוחבוט, שהמתינו מחוץ למחלקה.

כפי שצוין, המשיב מרצה את מאסרו הנוכחי גם בגין עבירות נוספות, כאשר בתאריך 22/03/06 נדון, במסגרת הסדר טיעון, ל-26 חודשי מאסר (כולל שני עונשי מאסר מותנים שהופעלו בחופף), בגין שורה ארוכה של עבירות וביניהן, מספר התפרצויות לבתים פרטיים, כאשר בכל התפרצות נטלו המשיב ושותפיו חפצים שונים; עבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית; עבירות של החזקת סמים לצריכה עצמית; עבירה של החזקת כלים לשימוש בסמים; עבירה של נהיגה בזמן פסילה; ועבירה של תגרה במקום ציבורי.

לאור העבירות האמורות, בגין מרצה המשיב את מאסרו, ובמיוחד לאור נסיבות ביצוע העבירה של הסיוע לרצח, הרי שהנטל המוטל על המשיב להוכיח, כי לא יסכן את הציבור במידה וישוחרר, הינו נטל מכביד. הפסיקה קבעה, כי יש הבדל גדול בין המסוכנות של אסירים שהורשעו בעבירות שונות ובנסיבות

שונות, כאשר ראוי שהמסוכנות המגולמת בעצם טיבה של העבירה ונסיבותיה, תשמש כנקודת המוצא שעל בסיסה תיבחן תכנית השיקום של האסיר. ככל שמדובר בעבירות חמורות יותר, כך הנטל המוטל על האסיר להוכיח, כי שחרורו לא יביא סכנה לציבור, גדול יותר (ר' רע"ב 5029/11 **אבו עסא נ' שב"ס**, החלטת כב' השופט ג'ובראן). ובמקרה שבפנינו, כאמור, מאחר ומדובר בעבירות חמורות, היה על המשיב להוכיח שיקום של ממש בטרם ישוחרר, כדי להרים את הנטל של אינן מסוכנותו לעתיד.

6. על מסוכנותו של המשיב ניתן ללמוד גם מהרשעותיו הקודמות הרבות ביותר, כאשר לחובתו רישומים פליליים כמעט בכל התחומים האפשריים: החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, החזקת סמים לצריכה עצמית, סחיטה באיומים, קשירת קשר לפשע, סחר בסמים, התפרצויות לבתי דירה, גניבות, גניבת רכב, זילות בימ"ש, אלימות, הצתת רכב ועוד ועוד. לחובתו גם רישומים תעבורתיים רבים ביותר, כאשר נדון בעבר, בסך הכל, ל-8 עונשי מאסר (המאסר החמישי היה בדרך של עבודות שירות).

וועדת השחרורים לא נתנה דעתה לרישומי הפלילי הנ"ל של המשיב, על נטייתו לבצע עבירות ועל כך שלא למד לקח מהמאסרים הרבים שריצה בעבר.

7. המשיב טען בפני וועדת השחרורים, כי לא קיבל הזדמנות לשקם את חייו וכי כעת הוא מעוניין להקים משפחה ולשקם את חייו נישואיו. אולם, בעבר זכה המשיב להזדמנויות, הן כאשר שוחרר על תנאי (אמנם בשנת 1990) ואף כאשר הוטלו עליו עונשי מאסר מותנים רבים, וחרף כל אלה חזר לבצע עבירות.

8. אשר להתנהגותו של המשיב בכלא, יש ממש בדברי ב"כ העותר לפיהם, כאשר מדובר באסיר שעל פי התנהגותו בעבר מעיד על מסוכנות רבה עליו להוכיח, כי התנהגותו בכלא הייתה ללא רבב, כדי להצדיק שחרורו המוקדם. אין די בכך שבתקופה קצרה, הסמוכה לדיון בוועדה, התנהגותו של המשיב הייתה "חיובית", כלשון הוועדה. די לעניין זה להפנות לעבירת המשמעת בגינה נדון המשיב באפריל 2014, עת חזר מחופשה עם ציוד בלתי מקובל. בעבר אף נדון בדיונים משמעתיים, נשללו ממנו טובות הנאה, והמידע המודיעיני שלחובתו מעיד על כך שהתנהגותו במהלך מאסרו אינה חיובית.

בעניין זה, יש להדגיש, כי היה על הוועדה לתת יותר משקל לעמדת מטא"ר, ולפיה, המידע המודיעיני, שעניינו מעורבות המשיב בסכסוכים בין עבריינים, עדיין תקף. כן היה מקום לתת משקל להערכת משטרת ישראל, כי הכלא מהווה עבור המשיב מגבלה זמנית ושחרורו המוקדם ינוצל לשם העצמת פעילותו הפלילית, ולא למטרות שיקום. כמו כן, היה מקום לתת משקל רב יותר למידע שהצטבר כנגד המשיב בשב"ס, מידע שבגינה התנגד השב"ס לשחרורו המוקדם של המשיב. העובדה שהמשיב יוצא, לאחר תקופה ארוכה, לחופשות, אינה משנה לעניין זה, שהרי כלל ידוע הוא, כי אין דין יציאה לחופשות כדין שחרור מוקדם. הכללים שונים; המסוכנות הנבחנת שונה; ואין ללמוד גזירה שווה האחד מהאחר.

9. אשר לשיקומו של המשיב, הרי שדו"ח העו"ס העדכני מצוין, בין היתר, כי "**לאורך מאסרו נמצא בקשר מעקבי עם עו"ס. לציין כי במהלך מאסרו שולב בקבוצות למניעת אלימות, שליטה בכעסים וכן קבוצת 12 הצעדים במסגרת החינוך. כאמור, כיום מביע מוטיבציה להשתלב**

בטיפול גמילה מסמים עם שחרורו (ההדגשות אינן במקור). משכך, ולמרות שרש"א סברה, כי ניתן לשלב את המשיב בהליך שיקומי לאחר שחרורו, הרי שמי שנדון בגין עבירות כה חמורות, לא ניתן לנטרל מסוכנותו רק באמצעות תכנית שיקום עתידית, מבלי שעבר הליך שיקומי אינטנסיבי בין כותלי הכלא. אכן, בדיקות השתן שנותן המשיב רובן נקיות, אולם אף הוא מסכים, כי עם שחרורו עליו לעבור הליך טיפולי בתחום זה. ראוי היה, כי ההליך הטיפולי האינטנסיבי בתחום ההתמכרות לסמים, יחל בין כותלי הכלא. הקבוצות הטיפוליות בהן השתתף המשיב בין כותלי הכלא, אינן אלא תחילתו של הליך שיקומי, בו החל המשיב אך לאחרונה, ואין בכך די כדי להבטיח כי המשיב לא יחזור לסכן את הציבור, כפי שקרה פעמים רבות בעבר.

10. כפי שכבר צוין לעיל, הוועדה הורתה על שחרורו של המשיב בכפוף לתוכנית השיקום של רש"א, חרף העובדה שמי שרשום כמפקח על גבי טופס העסקה, הינם מר עודד פריניאן ובתו. לא רק שמר פריניאן הוא בעל עבר פלילי לא מבוטל, כך ששחרור המשיב לעבוד בסביבתו אינו עולה בקנה אחד עם האיסור המפורש על כך שאסיר, עם שחרורו, יתרועע עם עבריינים, אלא שהוא גם אחד מאלה ששלחו את המשיב לבצע את העבירות שביצע המשיב בפרשייה נשוא מאסרו הנוכחי. המעסיק אמור לפקח על מילוי תנאי השחרור של האסיר המשוחרר על תנאי, ולדווח על כל חריגה מהם במסגרת התעסוקתית, ועל פניו מר פריניאן איננו עומד בתנאי סף אלה.

11. גם לא מצאנו ממש בנימוק שציינה הוועדה ולפיה, שותפיו של המשיב (ובניהם עודד פריניאן) שוחררו שחרור מוקדם על תנאי, שכן אלה הורשעו בגין עבירה של קשירת קשר "בלבד" ונדונו "אך" ל-5 שנות מאסר (להבדיל מ-10 שנות המאסר להן נדון המשיב), והרשעותיהם הקודמות פחותות בהרבה מאלה של המשיב.

12. משהכלל הוא, כאמור, כי שחרור מוקדם אינו מהווה זכות קנויה הניתנת לאסירים, ולאחר שלא שוכנענו שהמשיב עמד בנטל המוטל עליו להראות, כי הוא ראוי לשחרור וכי שחרורו לא יסכן את שלום הציבור, אנו מקבלים את העתירה ומבטלים את החלטת וועדת השחרורים.

ניתנה היום, ב' בכסלו תשע"ה, 24 נובמבר 2014, במעמד הצדדים.

ס.הנשיא, רויטל יפה-
כ"ץ
אב"ד

אריאל ואגו, שופט

יורם צלקובניק, שופט

עמוד 5

